

### บทที่ 3

#### วิธีดำเนินการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้เป็นการวิจัยเชิงพรรณนา (descriptive research) เพื่อศึกษาการควบคุมและป้องกันการติดเชื้อของสถานเลี้ยงเด็กกลางวันในด้านนโยบายและการดำเนินการควบคุมและป้องกันการติดเชื้อ รวมทั้งความต้องการในการพัฒนาบุคลากรเกี่ยวกับการควบคุมและป้องกันการติดเชื้อของสถานเลี้ยงเด็กกลางวันในเขตอำเภอเมือง จังหวัดลำปาง จำนวน 26 แห่ง เก็บรวบรวมข้อมูลเดือน กุมภาพันธ์ ถึง เดือน มีนาคม 2542

#### ประชากรที่ศึกษา

ประชากรที่ใช้ในการศึกษาครั้งนี้ประกอบด้วยผู้บริหารของสถานเลี้ยงเด็กกลางวันในเขตอำเภอเมือง จังหวัดลำปางที่ขึ้นทะเบียนกับประชาสงเคราะห์จังหวัด ทั้งหมดจำนวน 26 คน และ ผู้ดูแลเด็กในสถานเลี้ยงเด็กกลางวัน ในเขตอำเภอเมือง จังหวัดลำปาง จำนวน 109 คน

#### เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ผู้วิจัยสร้างขึ้นเองจากการศึกษาเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง ประกอบด้วย

1. แบบสัมภาษณ์ผู้บริหารเรื่องนโยบายการควบคุมและป้องกันการติดเชื้อของสถานเลี้ยงเด็กกลางวัน ซึ่งแบ่งออกเป็น 2 ส่วน ดังนี้

ส่วนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปของผู้บริหารสถานเลี้ยงเด็กกลางวัน มีลักษณะเป็นคำถามปลายเปิดและปลายปิด ประกอบด้วยข้อคำถามเกี่ยวกับ อายุ เพศ ระดับการศึกษา ระยะเวลาในการเป็นผู้บริหารสถานเลี้ยงเด็กกลางวัน การประเมินระดับความรู้ของบุคลากรในสถานเลี้ยงเด็กกลางวัน ความต้องการให้มีการจัดหลักสูตรอบรม และข้อมูลเกี่ยวกับสถานรับเลี้ยงเด็กกลางวัน

ได้แก่ ระยะเวลาดำเนินการ จำนวนเด็กที่มาใช้บริการ จำนวนเด็กตามวัยต่างๆ บุคลากรที่ทำงานในสถานเลี้ยงเด็กกลางวัน การสนับสนุนด้านความรู้ของบุคลากร การมีนโยบายด้านการควบคุมและป้องกันการติดเชื้อและการแจ้งเจ้าหน้าที่สาธารณสุขเมื่อเกิดโรคระบาดในสถานเลี้ยงเด็กกลางวัน

ส่วนที่ 2 นโยบายการควบคุมและป้องกันการติดเชื้อของสถานเลี้ยงเด็กกลางวัน ประกอบด้วยกิจกรรม 11 ด้าน จำนวน 61 ข้อ ได้แก่ ข้อคำถามเกี่ยวกับนโยบายด้านการคัดเลือกบุคลากรเข้าทำงาน การดูแลสุขภาพบุคลากร การกำหนดสัดส่วนบุคลากรต่อจำนวนเด็ก การมอบหมายงานให้บุคลากร การแยกกลุ่มเด็ก การดูแลสุขภาพเด็ก การเฝ้าระวังการติดเชื้อ การอบรมให้ความรู้แก่บุคลากร การสนับสนุนวัสดุอุปกรณ์ การดูแลด้านสิ่งแวดล้อมและการสุขาภิบาล การปฐมพยาบาลและให้ความรู้แก่ผู้ปกครองเด็ก แบบสัมภาษณ์ในส่วนที่ 2 นี้เป็นแบบให้เลือกตอบ “มี / ไม่มี” กรณีที่ตอบว่า “มี” ให้ตอบอีกว่า “ทำ / ไม่ทำ” ถ้าตอบ “ไม่ทำ” ให้บอกเหตุผลที่ไม่ทำกิจกรรมนั้น

2. แบบสอบถามผู้ดูแลเด็ก เรื่องการปฏิบัติการควบคุมและป้องกันการติดเชื้อในสถานเลี้ยงเด็กกลางวัน แบ่งเป็น 3 ส่วน ดังนี้

ส่วนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปของผู้ดูแลเด็กในสถานเลี้ยงเด็กกลางวัน มีลักษณะเป็นคำถามปลายเปิดและปลายปิดประกอบด้วยข้อคำถามเกี่ยวกับอายุ ระดับการศึกษา ระยะเวลาที่ปฏิบัติงานในสถานเลี้ยงเด็ก การเข้ารับการอบรมเกี่ยวกับการควบคุมและป้องกันการติดเชื้อในสถานเลี้ยงเด็ก

ส่วนที่ 2 การปฏิบัติในการควบคุมและป้องกันการติดเชื้อในสถานเลี้ยงเด็กกลางวัน ประกอบด้วยกิจกรรม 9 ด้าน จำนวน 47 ข้อ ได้แก่ ข้อคำถามเกี่ยวกับ การล้างมือ การดูแลสุขวิทยาส่วนบุคคลของเด็ก การดูแลความสะอาดของสิ่งแวดล้อมและการสุขาภิบาล การปฏิบัติเมื่อเด็กมีการติดเชื้อหรือเกิดโรคระบาด การทำความสะอาดของเล่น การดูแลเรื่องอาหาร การดูแลสุขภาพเด็ก การเฝ้าระวังการติดเชื้อ และการให้ความรู้และคำแนะนำแก่บุคลากร ลักษณะแบบสอบถามเป็นแบบให้เลือกตอบว่า ปฏิบัติเป็นประจำ ปฏิบัติเป็นบางครั้ง และไม่เคยปฏิบัติ โดยให้ค่าคะแนนดังนี้

| คำตอบ               |          | ข้อความทางบวก | ข้อความทางลบ |
|---------------------|----------|---------------|--------------|
| ปฏิบัติเป็นประจำ    | ได้คะแนน | 2             | 0            |
| ปฏิบัติเป็นบางครั้ง | ได้คะแนน | 1             | 1            |
| ไม่เคยปฏิบัติ       | ได้คะแนน | 0             | 2            |

กรณีที่เลือกตอบข้อคำถามใดว่า ไม่เคยปฏิบัติ ขอให้ระบุเหตุผลที่ไม่เคยปฏิบัติด้วย  
คะแนนการปฏิบัติที่ได้จากกลุ่มตัวอย่างจะประเมินการปฏิบัติโดยอิงเกณฑ์ตาม  
ระดับคะแนนซึ่งแบ่งเป็น 3 กลุ่ม คือ

ระดับคะแนนมากกว่าร้อยละ 80 ถือว่า มีการปฏิบัติถูกต้องในระดับสูง

ระดับคะแนนระหว่างร้อยละ 50-80 ถือว่ามีการปฏิบัติถูกต้องในระดับปานกลาง

ระดับคะแนนน้อยกว่าร้อยละ 50 ถือว่า มีการปฏิบัติถูกต้องในระดับต่ำ

ส่วนที่ 3 ความต้องการพัฒนาตนเองเกี่ยวกับการควบคุมและป้องกันการติดเชื้อ  
ในสถานเลี้ยงเด็กกลางวัน มีลักษณะเป็นคำถามปลายเปิดประกอบด้วยข้อคำถามเกี่ยวกับระดับ  
ความรู้ในเรื่องการควบคุมและป้องกันการติดเชื้อในสถานเลี้ยงเด็กกลางวัน และความต้องการ  
พัฒนาตนเองในเรื่องการควบคุมและป้องกันการติดเชื้อในสถานเลี้ยงเด็กกลางวัน

3. แบบสังเกตสิ่งแวดล้อมของสถานเลี้ยงเด็กกลางวัน จำนวน 62 ข้อ ประกอบด้วย  
องค์ประกอบของสถานเลี้ยงเด็กกลางวันด้านสถานที่และบริการ ได้แก่การจัดแบ่งห้องต่างๆเป็น  
สัดส่วน ลักษณะของห้องดูแลเด็กปกติ ห้องเด็กป่วย ห้องครัว ห้องน้ำ ห้องรับประทานอาหาร  
การสนับสนุนอุปกรณ์ในการล้างมือแก่ผู้ปกครอง การจัดหาสื่อเพื่อให้ความรู้แก่บุคลากร  
ลักษณะเป็นแบบตรวจสอบรายการ “ใช่” และ “ไม่ใช่”

#### การควบคุมคุณภาพเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

ผู้วิจัยควบคุมคุณภาพของเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย โดยปรึกษาผู้ทรงคุณวุฒิ 5 ท่าน  
ประกอบด้วย อาจารย์พยาบาลสาขาการพยาบาลด้านการควบคุมการติดเชื้อจำนวน 2 ท่าน  
อาจารย์พยาบาลสาขาการพยาบาลกุมารเวชศาสตร์ จำนวน 2 ท่าน และผู้ประกอบการสถานเลี้ยงเด็ก  
กลางวัน 1 ท่าน แล้วนำมาคำนวณค่าดัชนีความตรงตามเนื้อหา (Content Validity Index - CVI)  
ในส่วน of แบบสัมภาษณ์มีค่าเท่ากับ .84 แบบสอบถามเท่ากับ .93 และแบบสังเกตเท่ากับ .96  
หลังจากนั้นผู้วิจัยนำข้อเสนอแนะจากผู้ทรงคุณวุฒิมาปรับปรุงแก้ไข แล้วนำไปทดลองใช้เพื่อ

ทดสอบความเข้าใจในข้อคำถามและวิธีการสังเกต โดยผู้วิจัยนำเครื่องมือที่พัฒนาขึ้นไปทดลองใช้กับกลุ่มตัวอย่างในสถานเลี้ยงเด็กกลางวันในเขตอำเภอเมือง จังหวัดเชียงใหม่ จำนวน 5 แห่ง โดยนำแบบสัมภาษณ์ทดลองให้กับผู้บริหารสถานเลี้ยงเด็กจำนวน 5 ราย และแบบสอบถามทดลองให้กับผู้ดูแลเด็กในสถานเลี้ยงเด็กกลางวัน จำนวน 10 ราย ส่วนแบบสังเกตสิ่งแวดล้อม ผู้วิจัยทดลองใช้สังเกตสถานเลี้ยงเด็กกลางวัน จำนวน 5 แห่งดังกล่าว แล้วนำแบบสอบถามในส่วนของการปฏิบัติมาคำนวณหาค่าความเชื่อมั่น โดยใช้สูตรสัมประสิทธิ์แอลฟาครอนบาช (Cronbach' s alpha coefficient) (บุวดี ฤาธา, 2537) ได้ค่าความเชื่อมั่นของแบบสอบถาม .81

#### การเก็บรวบรวมข้อมูล

ผู้วิจัยเป็นผู้ดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูลด้วยตนเอง โดยมีขั้นตอนดังต่อไปนี้

1. ผู้วิจัยทำหนังสือผ่านคณบดีคณะพยาบาลศาสตร์ถึงประชาสงเคราะห์จังหวัดลำปางเพื่อขออนุญาตเก็บข้อมูลในเขตพื้นที่อำเภอเมือง จังหวัดลำปาง รวมทั้งทำหนังสือถึงผู้บริหารสถานเลี้ยงเด็กกลางวัน ในเขตอำเภอเมือง จังหวัดลำปาง เพื่อชี้แจงวัตถุประสงค์ของการทำวิจัย การดำเนินการวิจัย และขออนุญาตเก็บข้อมูล
2. หลังจากได้รับอนุมัติจากประชาสงเคราะห์จังหวัดลำปางแล้ว ผู้วิจัยพบผู้บริหารสถานเลี้ยงเด็กกลางวันเพื่อแนะนำตัวและยื่นหนังสือขออนุญาตเก็บข้อมูล รวมทั้งแจ้งวัตถุประสงค์ของการวิจัยและขอความร่วมมือในการเก็บข้อมูล และแจ้งให้ทราบว่าข้อมูลที่ได้จะเก็บไว้เป็นความลับและจะนำเสนอผลการวิจัยในภาพรวมโดยไม่ระบุชื่อสถานเลี้ยงเด็กกลางวัน
3. สัมภาษณ์ผู้บริหารสถานเลี้ยงเด็กกลางวัน โดยใช้แบบสัมภาษณ์เรื่องนโยบายการป้องกันการติดเชื้อในสถานเลี้ยงเด็กกลางวัน
4. สังเกตสถานเลี้ยงเด็กกลางวันตามแบบสังเกตสิ่งแวดล้อม ในวันเดียวกับที่ไปสัมภาษณ์ผู้บริหารสถานเลี้ยงเด็ก
5. มอบแบบสอบถามแก่ผู้ดูแลเด็กในสถานเลี้ยงเด็กกลางวัน โดยชี้แจงให้ทราบวัตถุประสงค์ของการวิจัยและขอความร่วมมือในการตอบแบบสอบถาม ทั้งนี้คำตอบที่ได้จะเก็บเป็นความลับและไม่มีผลใดๆต่อการปฏิบัติงานหรือพิจารณาผลงานใดๆทั้งสิ้นและจะบันทึกข้อมูลโดยไม่มีการระบุชื่อผู้ตอบแบบสอบถามแต่จะใช้รหัสแทนชื่อ ข้อมูลที่ได้จากการรวบรวมจะถูกใช้เพื่อการวิจัยเท่านั้นและนักวิจัยเก็บแบบสอบถามในวันรุ่งขึ้น ภายหลังจากที่ได้รับแบบสอบถาม

คืนและตรวจสอบคำตอบที่ได้แล้วผู้วิจัยจะให้ ความรู้ที่ถูกต้องเพื่อแก้ไขในข้อปฏิบัติที่ผิด กับสถานเลี้ยงเด็กกลางวันที่ร้องขอ

#### 6. เก็บรวบรวมแบบสอบถามและบรรณาธิกรข้อมูล

##### การวิเคราะห์ข้อมูล

ผู้วิจัยวิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้โปรแกรมคอมพิวเตอร์ SPSS /Fw ดังนี้

1. ข้อมูลทั่วไป วิเคราะห์หาค่าความถี่ ค่าร้อยละ
2. ข้อมูลเกี่ยวกับนโยบายการควบคุมและป้องกันการติดเชื้อ หาค่าความถี่ ร้อยละและ จัดกลุ่มคำตอบที่เป็นคำถามปลายเปิด
3. ข้อมูลเกี่ยวกับการปฏิบัติการควบคุมและป้องกันการติดเชื้อวิเคราะห์โดยการคิดค่า คะแนนรวมทั้งฉบับ แล้วคำนวณหาค่าเฉลี่ย และแบ่งคะแนนการปฏิบัติโดยรวมแบบอิงเกณฑ์
4. ข้อมูลเกี่ยวกับสิ่งแวดล้อมและความต้องการพัฒนาบุคลากรของสถานเลี้ยงเด็ก กลางวัน วิเคราะห์หาค่าความถี่ และร้อยละ